

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

**ULKOPOLIITTISEN INSTITUUTIN TOIMINTA – JA
TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2013 - 2016**

1. Viraston tehtävä ja toiminnan yleiset tavoitteet

Ulkopoliittinen instituutti on eduskunnan yhteydessä toimiva riippumaton julkinen tutkimuslaitos, joka tuottaa poliittisessa päätöksenteossa hyödylliseksi koettua korkeatasoista tutkimusta sekä innovatiivisia ratkaisumalleja kansainväliseen politiikkaan ja Euroopan unioniin liittyvistä kysymyksistä. Instituutin työ syventää julkista keskustelua ja on tiedeyhteisön kannalta hyödyllistä. Vaikuttavuuden ja lisäarvon tuottamisen kannalta on keskeistä, että instituutin tutkimus täyttää kansainväliset laatukriteerit ja tuloksista viestitään tehokkaasti eri kohderyhmille.

Instituutin tavoitteena on yhdistää akateeminen ja politiikkarelevantti tutkimus. Instituutilla on vahva analyyttinen osaaminen valikoiduilla tutkimusaloilla, joilla on erityistä merkitystä Suomelle, Euroopan unionille ja kansainvälisille järjestöille.

Vuosien 2011 – 2013 tutkimusagenda koostuu kolmesta ohjelmasta, joiden aiheina ovat Euroopan unioni - erityisesti sen ulkosuhteiden, talouden ja poliittisen järjestelmän tutkimus - , Euroopan unionin itäinen naapurusto ja Venäjä sekä globaali turvallisuus. Lisäksi instituutti on käynnistänyt pienen määrän tutkimusohjelmat poikkileikkaavia tutkimusprojekteja, joista yksi liittyy erityisesti Suomen ulkopoliittikan tutkimukseen. Tutkimusohjelman rakenne ja sisällölliset painopisteet arvioidaan vuoden 2013 aikana seuraavaa, vuonna 2014 käynnistyvää kolmivuotiskautta silmälläpitäen.

2. Toimintaympäristön muutokset

Globaalin politiikan ja talouden muutostrendit vaikuttavat Suomen kansainväliseen toimintaympäristöön. Globalisaatio muokkaa valtarakenteita ja tuottaa uudenlaisia keskinäisriippuvuuksia. Laajentuvan globaalien agendan hallitsemiseksi tarvittavien instituutioiden rakentaminen etenee kangerrellen. Valtioiden välinen valta-asetelma on muutoksessa: vahvojen valtioiden määrä kasvaa ja valtajärjestelmän maantieteellinen painopiste on siirtynyt pois Euroopasta Aasian ja Tyynenmeren alueelle. Lähi-idässä konfliktit seuraavat toisiaan ja koettelevat myös globaalia valtatasapainoa. Pohjois-Afrikasta käynnistyneen poliittisen muutoksen tahti heikkenee.

Ulkopoliittisen instituutin tutkimusohjelmassa globaalien trendien jäsentely yhdistyy alueellisen poliittisen ja taloudellisen toimintaympäristön tutkimukseen. Kaikki tutkimus on viime kädessä palautettavissa Suomea ja sen lähiympäristöä sekä Euroopan unionia koskevien muutostrendien arviointiin.

Kolmivuotiskaudelle 2011-13 luotu kolmen tutkimusohjelman rakenne palvelee hyvin Upin yleisiä päämääriä. Globaalien turvallisuuden tutkimusohjelmassa laajamittaisten keskinäisriippuvuuksien ja globaalien virtojen tarkastelu nousee nykyisten suurvaltapoliittisia valtarakenteita ja globaaleja hallintajärjestelmiä koskevan tutkimuksen rinnalle. Vuodesta 2013 alkaen USA:n globaalia taloudellista ja poliittista roolia koskeva tutkimus eriytyy ohjelmasta omaksi kokonaisuudekseen sille myönnetyn vahvan ja pidempiaikaisen ulkopuolisen rahoituksen (Jane ja Aatos Erkon säätiö) turvin. Samalla instituutin Kiina-asiantuntemusta kehitetään ja syvennetään edelleen. Kummankin teeman puitteissa Upiin luodaan tutkimus- ja asiantuntijapäätöksiä yhä tiiviimmässä kansainvälisessä vuorovaikutuksessa alan keskeisten kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa.

Globaali muutos ja keskinäisriippuvuudet korostuvat myös Upin EU-tutkimusohjelmassa, jossa EU:ta lähestytään aiempaa vahvemmin laajemmassa globaalissa kontekstissa. EU:n ulkosuhteiden poliittisen dynamiikan ja niiden hallinnon tutkimuksen rinnalle nousee globaalien valta-asetelman muutoksen vaikutusten arvioiminen yhtä hyvin unionin taloudessa kuin sen politiikassa. Tästä näkökulmasta lähestytään myös unionin suurien kehitystrendejä sekä sen sisäisen poliittisen järjestelmän kehitystä. Unionin turvallisuuspolitiikka, sen pehmeä valta ja kriisinhallintatoiminta muodostavat yhteisen teeman kaikkien kolmen tutkimusohjelman välille. Talous- ja rahaliiton poliittiseen hallintaan sekä unionin eritahtiseen kehitykseen liittyvät kysymykset nousevat aiempaa vahvemmin tutkimuksen agendalle samoin kuin niiden vaikutukset Suomelle.

EU:n itäisen naapuruston ja Venäjän tutkimus lähestyy yhtäältä aluetta laajemmassa kontekstissa mutta kartoittaa toisaalta tiiviisti Venäjän sisäisestä politiikasta ja hallinnosta ponnistavien muutosten vaikutuksia maan ulkopoliittikkaan ja kansainväliseen asemaan.

Venäjän talouskehityksen poliittiset ulottuvuudet ja maan sisäinen poliittinen koherenssi muodostavat tärkeän tutkimuskohteen tässä yhteydessä. Venäjän ja EU:n yhteisten naapurien, Ukrainan, Georgian, Valko-Venäjän ja Moldovan poliittinen kehitys on ollut epäjohtonmukaista ja heikosti ennakoitavaa. Alueen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä pyritään erittelemään ja analysoimaan aiempaa yksityiskohtaisemmin.

Toimintaympäristön kokonaisvaltainen murros luo haasteita Upin tutkimustoiminnalle. Tutkijoilta edellytetään kykyä akateemisen perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen harjoittamiseen samanaikaisesti. Poliitiikan ja talouden korostuneet keskinäisriippuvuudet puolestaan edellyttävät kykyä operoida monitieteisten lähestymistapojen kanssa. Nopeat muutokset toimintaympäristössä vaativat tutkimusohjelmalta joustavuutta ja mahdollisuutta ottaa pikaisesti haltuun uusia teemoja. Mainittuihin haasteisiin vastaamiseksi Upin on kyettävä hankkimaan kansainvälisesti ansioituneita ja kokeneita ammattitutkijoita, joilla on hyvät verkostot ja jotka ovat uskottavia hakijoita ulkopuolisia tutkimusvaroja koskevassa kilpailussa.

3. Toiminnan kehittämisen painopisteet

- Strategisia kumppanuuksia rakennetaan alan johtavien tutkimuslaitosten kanssa Suomessa ja kansainvälisesti
- Ulkopoliittinen instituutti pyrkii joustavasti, ennakoivasti ja tehokkaasti reagoimaan eri sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan tiedontarpeisiin
- Ulkopoliittinen instituutti kasvattaa osaamistaan ja rahoituspohjaansa solmimalla tutkimussopimuksia sekä toimimalla aktiivisesti tutkijavaihdon ja –vierailujen puitteissa
- Ulkopoliittisen instituutin työkuultuuri on kansainvälinen, avoin, innovatiivinen ja kannustava
- Tiedonvälittämisen ja viestinnän keinovalikoimaa ja vaikuttavuutta kehitetään edelleen ottaen huomioon tutkimusyhteisö, poliittiset päätöksentekijät ja kansalaiskeskustelu.

4. Resurssit

4.1. Henkilöstö

Instituutilla on suunnittelukauden alussa käytössään palkattua henkilöstöä yhteensä 40 henkilötyövuotta, joista tutkimukseen kohdentuu n. 23 henkilötyövuotta. Upissa työskentelee tutkijoiden lisäksi hallintohenkilöstöä, tutkimuksen tukihenkilöstöä, viestintä – ja informaatioalan henkilöstöä sekä henkilöitä, jotka ovat vastuussa seminaarien järjestelyistä. Henkilötyövuosimäärä pysynee tällä tasolla nykyisen ohjelmakauden 2011 - 2013 loppuun.

Ulkopoliittinen instituutti on edelleen houkutteleva työyhteisö, mutta varsinkin tutkimusalan vastaavien laitosten palkkataso on noussut selvästi Upia korkeammalle tasolle. Palkkakilpailun koveneminen tulee näkymään jatkossa entistä selvemmin rekrytoinnin vaikeutena, ellei tutkijoiden palkkatasoa voida tarkistaa ylöspäin.

Upin henkilöstömäärä ohjelmakaudella 2014 - 2016 ja TTS - suunnittelukaudella 2013 - 2016 on riippuvainen Eduskunnan vuosille 2014 - 2016 myöntämästä määrärahasta. Käynnissä olevalle ohjelmakaudelle perustettu tutkijanpaikkojen määrä heijastelee vuoteen 2010 mennessä kertynyttä 500 000 euron ylijäämää, joka tuolloin päätettiin kohdentaa tutkimusohjelman laajentamiseen. Kun aikaisempina vuosina kertynyt ylijäämä on vuoden 2013 loppuun mennessä pääosin käytetty, tavoitteeksi tulee asettaa vähintään 18 tutkijanpaikan perustaminen seuraavalle ohjelmakaudelle. Tämä on vaadittava vähimmäiskokoonpano, jotta Upi voi hoitaa lakisääteiset tehtävänsä ja ulottaa tutkimuksensa suomalaisen yhteiskunnan ja poliittisen päätöksenteon kannalta välttämättömille asiantuntemusalueille. Upin muun henkilökunnan määrä on suunnittelukaudella pidettävä ennallaan.

Mikäli taloudelliset edellytykset mainitun tason ylläpitämiseksi täyttyvät, näyttäisi Upin henkilöstömäärän kehitys suunnittelukaudella seuraavanlaiselta:

Ulkopoliittisen instituutin henkilötyövuodet vuosina 2011-2016	2011 toteuma	2012 toteuma	2013 Arvio	2014 TTS	2015 TTS	2016 TTS
HTV-määrä talousarviorahoituksella	42,80	40,60	40	38	38	38
HTV-määrä ulkopuolisella rahoituksella	4,22	2,49	4,50	3,00	3,00	3,00
Yhteensä	47,02	43,09	44,50	41,00	41,00	41,00

Pyrittäessä täyttämään 18 tutkijanpaikkaa 2014 alkaen, on perusrahoituksessa n. 305 000 euron vaje, jos oletetaan että tutkijanpaikat täytetään korkeammilla palkoilla ja ettei virkavapauksia ole (ks. kohta 4.2.4).

4.2. Määrärahat ja esitettävät menolisäykset

Alkavan suunnittelukauden ja uuden ohjelmakauden budjetoinnin lähtökohtana on tutkijanpaikkojen täyttäminen hieman edellistä ohjelmakautta alemmalla tutkijamäärällä. Kun tarkastellaan määrärahatilannetta tästä lähtökohdasta, on rakenteellista vajetta päässyt kuitenkin syntymään monen tutkijapaikan kustannusten verran. Tätä vajetta on aikaisemmin paikattu kertaluontoisella siirtyvällä määrärahalla, mutta pysyvän talousarviorahoituksen vaje pitäisi voida kuroa uuden ohjelmakauden alkaessa umpeen, jotta pystyttäisiin sitoutumaan seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi tavoitteeksi asetetun tutkijamäärän säilyttämiseen. Perusrahoituksen tulisi myös mahdollistaa suomalaisen päätöksenteon kannalta välttämättömien uusien tutkimusaiheiden kattaminen kesken tutkimusohjelmakauden.

Instituutin tavoitteena uudelle ohjelmakaudelle 2014 – 2016 on saada edelleen ulkoista rahoitusta osallistumalla kansainvälisiin ja kansallisiin rahoitushakuihin sekä yksin että osana laajempia tutkimuskonsortioita. Tutkimusraha on erittäin vahvasti kilpailtua ja realistisena tavoitteena voidaan pitää 1-2 suurempaa hanketta vuotta kohti.

4.2.1 Siirtyvä erä

Ulkopoliittisen instituutin siirtyvä erä on kutistunut muutaman vuoden ajan alijäämäisten budjettien johdosta. Vuodelle 2013 siirtyvä erä on kuitenkin suurin piirtein samansuuruinen kuin vuodelle 2012 siirtynyt erä. Vuodelle 2013 siirtyneen erän kaavailtua suurempaan tasoon vaikuttivat ennakoimattomat virkavapaudet vuoden 2012 loppupuolella. Siirtyvään erään on vaikuttanut myös poikkeuksellinen lyhytaikaisten ulkopuolisten hankkeiden ja tilaustutkimusten määrä. Näihin ulkoisiin rahoituksiin on voitu sitoa talossa olleiden tutkijoiden työpanosta muutamaksi kuukaudeksi ja säästää talousarviorahaa. Myös tiukan valtion talousarvion 2013 johdosta Upin käyttömenoissa tehdyt sisäiset säästöt loppuvuonna ovat kerryttäneet ylijäämää jonkin verran. Suunnittelukaudella siirtyvää erää pyritään jättämään vuosittaiseksi puskuriksi ennakoimattomia menoja ja tutkimusavauksia varten n. 150 000 euron verran.

4.2.2 Tulot ja ulkoinen rahoitus

Tulojen määrään on huomioitu maksullisen toiminnan melko vakiintunut 50 000 euron vuositulo, joka saadaan pääasiassa julkaisumyynnistä. Huomioon on otettu myös niin ikään melko vakiintunut 80 000 euron kustannusten korvausten vuosittainen määrä, joka on myös menopuolella otettu huomioon. Pienten hankkeiden määrä on arvioitu n. 50 000 euroksi vuosittain.

Vuosille 2013 - 2016 on varmistunut kaksi euromääräisesti melko suurta ulkoisella rahoituksella toteutettavaa hanketta, joiden vaikutus tuloihin ja niitä vastaaviin menoihin on vuonna 2014 n. 570 000 euroa, vuonna 2015 n. 487 000 euroa ja vuonna 2016 n. 385 000 euroa. Nettomääräinen talousarviomäärärahan tarve ei ulkoisesta rahoituksesta huolimatta kuitenkaan vähenny, koska ulkoisen rahoituksen tutkimushankkeista ei kerry sellaista ylijäämää, jolla voisi korvata talousarviorahoitusta.

4.2.3 Muut muutokset tuloissa ja menoissa

Upi on pyrkinyt parantamaan jatkuvasti taloudellisuuttaan niissä kohdin kuin se on mahdollista. Esitetyt määrärahanlisäykset eivät huomioi esim. palveluhankintojen kustannustason nousua vaan niiden osalta lisämenot pyritään pääosin kattamaan taloudellisuutta parantamalla. Palkkojen VES / TES - korotukset toivotaan kuitenkin otettavaksi huomioon tulevissa talousarvioissa, sillä niiden euromääräinen osuus suhteessa määrärahoihin on henkilöstöpainotteisessa asiantuntijaorganisaatiossa niin suuri, ettei niitä ole jatkossa mahdollista kattaa muista toimintamenoista säästämällä.

Suunnittelukaudella saattaa tulla eteen valtion virastoille pakollisia tietojärjestelmäkuluja varsin lyhyellä varoitusajalla (esim. vuonna 2012 Rondo R8 päivitysmaksu 25 000 euroa). Näihin sekä Valtion talous – ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen vuoden 2011 kaltaisiin yksipuolisiin hinnan tasokorotuksiin on Upin vaikea perusrahoituksellaan vastata ja näihin saatetaan suunnittelukaudella tarvita kertaluontoista lisärahoitusta valtion talousarviosta. Suunnittelukaudella mahdollisesti alkava Talous – ja henkilöstöhallinnon yhteisen tietojärjestelmän (Kieku) käyttöönottohanke saattaa myös aiheuttaa edellä mainitun kaltaisia lisämenoja.

4.2.4 Lisämäärärahatarpeet suunnittelukaudella

- Upi tarvitsee nettomäärärahan tason lisäystä pitääkseen talousarviorahalla rahoitettujen tutkijoiden määrän 2014 alkavalla uudella ohjelmakaudella sen tehtävien hoidon kannalta riittävällä tasolla (vähintään 18 tutkijaa + ohjelmanjohtajat).

Näillä tutkijanpaikkojen määrillä perusmäärärahan vaje on 2014 alkaen **150 000** euroa, jos oletetaan että kaikki tutkijanpaikat ovat täytettynä ja virkavapauksia ei ole. Vajeeseen sisältyy mm. 52 000 euroa vuodelle 2013 tulleita VES / TES - korotuksia, joita ei katettu vuoden 2013 talousarviossa. Esitämme täten, että toiminnan perusrahoitus nostettaisiin vuodeksi 2014 tasolle, jossa pysyvällä talousarviorahoituksella pystyttäisiin kattamaan esitetyt tutkijanpaikat sekä muut toiminnan perusmenot. Siirtyvä erä (n. 150 000 euroa) jäisi tällöin puskuriksi ennakoimattomia rahantarpeita ja tutkimusavauksia varten.

- Ulkopoliittisen instituutin tutkijoiden palkkataso on tehtyjen vertailujen mukaan jäänyt jälkeen yhteiskunnallisten ja humanististen alojen palkoista. Uuden ohjelmakauden alussa vuonna 2014 olisi palkkoja tarkistettava paremmin vastaamaan alan palkkatasoa, jotta voitaisiin osaltaan varmistaa tutkimuksen taso ja laatu myös seuraavalla ohjelmakaudella. Palkankorotusten kustannusvaikutus olisi karkealla tasolla n. **100 000** euroa vuodessa, joka toivotaan otettavaksi huomioon pysyvänä määrärahanlisäyksenä suunnittelukaudelle.
- VES / TES - palkankorotusten vaikutus on laskettu 2 % korotuksena palkkoihin vuosittain. Yleiskorotusten kustannusvaikutus on laskettu olevan n. **55 000** vuodessa suunnittelukauden aikana. Jos korotuksia ei oteta huomioon tulevaisuudessa talousarvioissa, joudutaan toimintaa supistamaan.

Nettomenojen pysyvä lisäystarve vuoden 2014 alusta on **305 000** euroa. Tämän lisäksi vuosittainen pysyvä lisäystarve VES / TES - korotuksiin on vuodelta 2015 eteenpäin n. 55 000 euroa vuodessa.

4.3 Määrärahalaskelma

Alla on suunnittelukauden 2013 - 2016 määrärahalaskelma vuoden 2013 hintatasossa, jossa on mukana kohdassa 4.2.4 esitetyt lisäykset. Ehdotukset lisämäärärahoista näkyvät laskelman kohdassa nettomenot, jossa vuosien 2013 ja 2014 välinen lisäys on 305 000. Vuosille 2015 – 2016 on tämän lisäksi lisätty VES / TES – korotusten vaikutus vuosittain eli 55 000 euroa. Laskelman oletuksena on, että siirtyvää erää ei käytettäisi perusmenoihin enää 2014 lähtien vaan se jäisi n. 150 000 suuruiseksi puskuriksi, jolloin aikaisemmin siirtyvästä erästä rahoitettu 150 000 euroa siirtyisi vuosittaisesta toimintamäärärahasta rahoitettavaksi.

Bruttomenoihin vuosina 2014 – 2016 vaikuttavat ehdotettujen lisäysten lisäksi ulkoisen rahoituksen lisääntyminen. Arvonlisäveroihin vuoden 2013 talousarviossa varattu 183 000 euron taso riittää suunnittelukauden arvonlisämenoihin, koska muiden toimintamenojen kuin palkkojen lisäys tulee olemaan maltillinen.

Ulkopoliittisen instituutin tulot ja menot 2011-2016	2011 Tilinpäätös	2012 Talousarvio	2012 Tot.ennuste	2013 TAE	2014 TTS	2015 TTS	2016 TTS
Toimintamenot							
Palkkamenot	2 501 267	2 482 000	2 380 000	2 499 000	3 005 000	3 000 000	2 953 000
Muut toimintamenot	1 230 285	1 017 573	1 224 000	1 163 000	1 253 000	1 203 000	1 203 000
Bruttomenot	3 731 552	3 499 573	3 604 000	3 662 000	4 258 000	4 203 000	4 156 000
Bruttotulot	498 322	126 000	350 000	230 000	671 000	586 000	484 000
Siirtyvä erää jäljellä vuoden alussa	430 803	306 573	306 573	175 000	150 000	150 000	150 000
Nettomenot (siirt. erän käyttö vähennetty)	3 109 000	3 242 000	3 242 000	3 257 000	3 562 000	3 617 000	3 672 000
Arvonlisäveromenot (21.30.29)	180 397	177 000	177 000	183 000	183 000	183 000	183 000
Netto- ja alv-menot yhteensä	3 289 397	3 419 000	3 419 000	3 440 000	3 745 000	3 800 000	3 855 000

Helsingissä 24.1.2013

Teija Tiilikainen
Johtaja

Helena Lehtovirta
Hallintojohtaja